

Nr 12

Utlåtande i anledning av väckt motion om ökade möjligheter till fritidssysselsättningar för vissa värnpliktiga.

I en till allmänna beredningsutskottet hänvisad motion, II: 148, av herr *Wiklund m. fl.* hemställes, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning och förslag till åtgärder för anordnande av mera varierade fritidssysselsättningar och ökade möjligheter till dylika sysselsättningar för värnpliktiga som placerats vid förband på stort avstånd från hemorten och därför endast i starkt begränsad omfattning kan utnyttja sin fritid för hemresa.

Motionärerna anför bl. a. att ett ökat antal värnpliktiga numera tjänstgör på stort avstånd från hemorten och därför endast i undantagsfall kan resa hem under fritiden. Detta medför vissa anpassningssvårigheter.

De olika förbanden ordnar efter råd och lägenhet sysselsättning för dessa värnpliktiga. Organisationen är emellertid underdimensionerad och lider brist på medel. Dessa utgöres av en personalkassa, vissa s. k. utjämningsmedel som tillkommer genom försäljning av matavfall el. dyl. samt en över budgeten anslagen summa för fritidsundervisning.

En mera differentierad och rörlig fritidssysselsättning bör ordnas. Tänkbara åtgärder är olika idrottsliga sysselsättningar, ordnande av utfärder, anläggning och utnyttjande av banor för specialidrotter m. m.

Åtgärder av antydd art torde vara av värde inte bara för att befrämja trivseln utan även för att förhindra alkoholmissbruk och andra personliga svårigheter.

Beträffande motiveringen i övrigt får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionen från *försvarsstaben* som anför.

Såsom motionärerna redovisat, utgår under IV. huvudtiteln för fritidsundervisning ett särskilt anslag om 437 000 kr. under anslaget Fritidsverksamhet m. m. budgetåret 1965/66. För budgetåret 1966/67 föreslås i statsverkspropositionen 1966, bilaga 6, en höjning med 70 000. Höjningen är enbart motiverad av redovisade automatiska prisstegringar. Förutom angivet belopp tillkommer ytterligare för fritidsundervisning, allmän föreläsungsverksamhet och bibliotek gemensamt totalt 300 000 kr. av s. k. utjämningsmedel, vilket belopp av försvarets intendenturverk inbetalas till försvarets civilförvaltning och där bokföres på resp. titlar. Av dessa utjämningsmedel utgår 60 000 kr. till delposten för fritidsundervisning jämlikt regleringsbrev för IV. huvudtiteln. Vidare disponerar förbandscheferna personalkassemedel av varierande omfattning jämlikt bestämmelserna i Kbr 16/6 1965 (TLA nr 29/1965).

Bestämmelser för fritidsundervisningen har utfärdats genom Kbr 28/6 *Bihang till riksdagens protokoll 1966. 11 saml. Nr 12*

1963 (TLA nr 64/1963), varjämte överbefälhavaren har utfärdat särskilda tillämpningsbestämmelser efter samråd med försvarets personalvårdsnämnd och försvarets civilförvaltning 16/7 1963 (TLB nr 40/1963) med ändring 30/8 1965 (TLB nr 39/65). Enligt dessa anvisningar inriktas verksamheten i första hand på fritidsstudier, men genom bl. a. ändringen av år 1965 har ökade möjligheter till utflykter och mera fri medelsanvändning medgivits inom ramen av de anslagsmedel, som ställes till förbandens förfogande att inom vissa av rättviseskäl betingade utgiftsramar fritt utnyttjas till de värnpliktigas behov.

Behovet av en kontinuerlig utveckling inom fritidsverksamheten beaktas. Detta gäller bl. a. vid mer avlägsna garnisonsorter med stort antal värnpliktiga från andra delar av landet, vilket även berörts av statsrådet och chefen för försvarsdepartementet i riksdagens första kammare den 7 maj 1965, då han besvarade en interpellation i samma ärende från herr Dahlberg i Boden. Såsom statsrådet då framhöll, lämnar även kommunala myndigheter i Norrbotten bidrag till verksamhet av det slag som herr Wiklund talar om i sin motion. Det kan tilläggas att kommunala bidrag även i viss utsträckning lämnas på andra håll, bl. a. i Jämtland.

Så långt medel och personella resurser medger söker man sålunda åstadkomma en så rikt differentierad verksamhet som är möjlig. Som framgått av förslag till äskanden och andra framställningar är varken medlen för fritidsverksamhet eller personalvårdsorganisationen tillräckliga för att tillgodose föreliggande behov.

De av motionärerna framförda allmänna synpunkterna på behovet av resurser kan alltså biträdas. Så snart dessa resurser föreligger, kan verksamheten utan särskild utredning bli tillräckligt differentierad och fri. Särskild utredning enligt motionärernas förslag är därför icke motiverad.

Härtill kommer att försvarsstabens personalvårdsbyrå, som under överbefälhavaren är ansvarig för ledningen av bl. a. denna verksamhet, har lämnat underlag rörande erforderliga behov för fritidsverksamhet för värnpliktiga och dess förnyelse till nu pågående försvarsutredning. Det torde ankomma på denne att vid bedömning av anslagsbehoven för försvaret från 1967/68 taga upp frågan om erforderlig medelstildelning.

Utskottet

Av vad försvarsstaben anfört framgår att de i motionen berörda problemen torde vara väl kända och att för deras lösning icke kräves utredning utan fastmera ökade resurser. Härtill kommer att 1965 års försvarsutredning som har att undersöka bl. a. frågorna om de värnpliktigas ekonomiska och sociala förmåner underställts material för prövning av anslagsbehovet för fritidsverksamhet för värnpliktiga. Då den av motionärerna föreslagna utredningen således icke synes erforderlig får utskottet hemställa,

att motion II:148 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 8 mars 1966

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Möller, Sörlin, Eric Gustaf Peterson*, Enarsson, Hellebladh, Oscar Carlsson*, Svanström, Hedlund, Nyman, Axel Kristiansson och Helge Karlsson;

från andra kammaren: fru Eriksson i Stockholm, fru Jäderberg, herrar Hamrin* i Kalmar, Rimås, Wikner, Larsson* i Borrby, Nilsson i Bästekille, Nordgren, fru Hörnlund, herr Johansson i Växjö och fru Ekroth.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.